

Ballal Warangal Diga Dow

Watson Goodman
hawti aayaaje de'e

Taa deftel ngel sorre

«Ballal warangal diga dow» d'um kawtal aayaaje cubaade diga Deftere Ceniinde, bolwande dow haalaaji feerefeere. Ko faasitirta Deftere bee laab'dum d'um Deftere bee hoore muudum.

Wolde Allah d'on wara diga asama, laati ballal bood'ngal ngam bernde d'abbande huuwugo muuyo Allah. To god'fo tuubi, acci hakkeeki maako, nden o ewna Jawmiraawo Yeesu Almasiihu nder bernde maako, o hisan. Jawmiraawo wanganan mo, nden o hokkan bernde nud'dindo seyo hee jam. Mi maati d'um nder duubu 1937, haa jonta boo woodi kawtal ngal bee Jawmiraawo. Mi d'on toro ma hokku mo hoore ma, o laato Jawmiraawo ma bee kisnoowo ma, to a hokkaayno mo hoore ma tawon.

—Watson Goodman

Ammaa Almasiihu maayi mbat-tudi meeden yaake en konne'en Allah no. Bana ni Allah wanginiri no o yidiri en. —Roma'en 5.8

Yoo, lutti nyande woore haa juulde Paska wada. Yeesu anndi saa'i muudum wari haa o acca duniyaaru, o hoota haa Baabiraawo. O yidi yimbe maako nder duniyaaru, o yidi be haa timmoode. «Walaa yiide burata nde'e: Godfo hokka yonki muudum ngam soobiraabe muudum.»

—Yuhanna 13.1; 15.13

E diga Yeesu Almasiihu, cee-doowo goongaajo, ummitinaado

arano nder maaybe fuu, laamiifo laaamlaambe duniyaaru boo. Ka nko o yidi en. O rufi yiyam maako ngam haa o rimfina en diga hak-keeji meeden.

—Wahayu Yuhanna 1.5

«Allah yidi duniyaaru masin. Ngam maajum o hokki Bidfo maako bajjo. Koomoy nuddini Bidfo oo, halkataa, ammaa o heban ngeendam nduumiidam.»

—Yuhanna 3.16

Ndaa no Allah holliri en yiide muudum: O neli en Bidfo maako bajjo haa nder duniyaaru ngam en kebra ngeendam bee maako.

—1 Yuhanna 4.9

Fakat, sirri diina men mawɗo:
 Almasiihu wangi bee bandu ned-
 ɗo, Ruuhu Allah seedi mo o jaa-
 liɗo. Malaa'ika'en fuu ngi'i mo.
 Ummaatooje nani kubar maako.
 Yimbe duniyaaru nuddini mo,
 haa asama o hebi teddungal bur-
 dungal. —1 Timote 3.16

Haa fuddam, diga Allah ta-
 gaayno duniyaaru tawon, woodi
 bi'eteedo Wolde. Wolde maajum
 ɗonno wondi bee Allah, kayre wo-
 ni Allah. . . . Wolde go laati nedɗo
 mardo bandu, o jooɗi caka mee-
 ɗen. . . . Bee maako Allah wangi-
 niri mboodeenga mum e goongaa-
 ku mum fuu. —Yuhanna 1.1 he 14

Dum fuu ɗum laati ngam goon-
 ɗingo ko Jawmiraawo wi'no bee
 hunduko annaboojo: «Paanyo
 debbo reedan, danyan biɗɗo gor-
 ko, be ewnoto innde maako Imma-
 nuyila», bana wi'ugo: «Allah ɗon
 wondi bee meeden.»

—Matta 1.22, 23

«Min e Baabiraawo min goo-
 tum.» —Yuhanna 10.30

Yeesu wi'i mo: «Filip, duuri mi
 ɗon wondi bee moodon, nden a
 anndaa yam? Koomoy yi'i yam,
 yi'i Baabiraawo. Ngam ɗume a
 wi'i: Hollu min Baabiraawo? A
 nuddinaay mi ɗon nder Baabiraa-
 wo, Baabiraawo boo ɗon nder am-
 na? . . . » —Yuhanna 14.9, 10

Allah don wondi bee koomoy seedi Yeesu woni Bidfo Allah, godfo man boo don wondi bee Allah. —1 Yuhanna 4.15

Malaa'ikaajo wi'i mo: «Ruuhu Ceniifo waran dow maada, baawde Allah Bangiifo waran dow maada bana dowdi. Ngam maa-jum bidfo mo a tammi danyugo, be ewnoto mo Ceniifo e Bidfo Allah.» —Luka 1.35

En ndanyanaama bingel, en ndokkaama bidfo gorko! Laamu wallinaama dow balawal maako. Be ewnan innde maako: Dawroowo kaayefiijo, Allah cembidfo, Baaba dumiifo, Laamfo salaa-man. —Esaaya 9.5

Nde o don wolwa tawon, ndaa ruuldere delkannde wari, suddi be, sawtu iwi haa ruulde man, wi'i: «Oo woni Bidfo am gidaado, mi don seyoro mo masin. Nanane mo.» —Matta 17.5

Nder Almasiihu en don ngi'a Allah e no o wa'i fuu. —Kolossi'en 2.9

Nde Yeesu nani be ngurtini mo, o tefi mo, o yami mo: «A nuddini Bii-needfo na?» O jaabi: «Moodibbo, wi'am, moy woni kaŋko? Ngam haa mi nuddina mo.» Yeesu wi'i mo: «A don yi'a mo, (Bidfo Allah) kaŋko o don wolwane jonta.» —Yuhanna 9.35-37

Yeesu jaabi be: «Onon on iwi haa les, min mi iwi haa dow. Onon on iwi duniyaaru ndu, ammaa min mi laataaki mo duniyaaru ndu.» ... Yeesu jaabi be: «Mi don wi'a on bee goonga: Diga Ibrahiima danyaaka, mi don.»

—Yuhanna 8.23 he 58

Debbo wi'i mo: «Mi anndi Alma-siihu tammi warugo. To o wari, o wanginanan min kuuje fuu.» Yeesu jaabi mo: «Min bolwanand'o ma woni kan'ko.»—Yuhanna 4.25, 26

Yeesu wi'i be: «Min woni tam-seere ngeendam. Koomoy wari haa am, meetataa maatugo weelo sam. Koomoy nudd'ini yam boo,

meetataa domdugo sam.

—Yuhanna 6.35

«Yaake mi don nder duniyaaru, min woni annoora maaru.»

—Yuhanna 9.5

Yeesu tokki wi'ugo: «Mi don wi'a on bee goonga: Min woni dammugal waalde baali.»

—Yuhanna 10.7

Yeesu wi'i mo: «Min woni ummitinoowo, geed'inoowo maaybe. Koomoy nudd'ini yam, yeed'an, koo to o maayi boo.»

—Yuhanna 11.25

«On don ewno yam moodibbo e Jawmiraawo; dum goonga boo, ngam mi woni non.»

—Yuhanna 13.13

Nden o umri yimbe njoodo dow hudo. Kaŋko o hoosi tamseeje jowi e lidfi didi go, o tijji dow, o yetti Allah. O yewi tamseeje man, o hokki pukara'en, be ndokka yimbe. Be fuu be nyaami, be kaari. Pukara'en moobti luttudum man, dum heewi cilaaje sappo e didi. Limgal nyaambe tamseeje dillani worbe ujine njowo, rewbe e bikkoy limaaka. —Matta 14.19-21

Simon jaabi mo: «Moodibbo, min kuuwi jemmaare fuu, min kebaay koodume, ammaa nde an wi'i mi wada dum kam, mi sakkinan jubaaji.» Be cakkini jubaaji, be nangi lidfi duudfi, haa jubaa-

ji maŋbe pudfi seekugo.

—Luka 5.5, 6

Wumbe dido don njoodi kombi laawol, be nani Yeesu don saalo, be pudfi wookugo, be mbi'i: «Jawmiraawo, bii Daawuda, endu min.» . . . Yeesu . . . yami be: «Ko ngid'on mi huuwana on?» Be njaabi: «Jawmiraawo, haa gite amin ngi'a.» Yeesu yurmini be, meemi gite maŋbe, law yimbe dido go mbumti, be tokki mo.

—Matta 20.30 he 32-34

O yi'i ibbi kombi laawol, o yehi haa maaki, ammaa o tawaay ibbe, sey haakooji tan. Nden o wi'i ibbi: «A meetataa rimugo bibbe sam.» Law ibbi go yoori. —Matta 21.19

YEESU ALMASIIHU O TAGOOWO, O JAWMIRAAWO BOO

Bee maako Allah tagri kuuje fuu haa asama e dow lesdi, naa ko yi'ete tan, ammaa ko yi'ataake boo, waato baawdfeeji e laamuuji e mawbe asama fuu. Allah tagri kuuje fuu bee Almasiihu, o tagi de ngam maako boo.

—Kolossi'en 1.16

«Ngam maajum sey yimbe Isra'iila fuu paama fakat, Yeesu oo, mo on bili haa leggal gaafaangal, kanko on Allah darni haa o laato Jawmiraawo e Almasiihu.»

—Kuude Nelaabe 2.36

Allah bee hoore mum ewni on haa kawtal bee Bidfo mum Yee-

su Almasiihu, Jawmiraawo men. Allah oo woni koolniifo.

—1 Korintu'en 1.9

Ngam Almasiihu maayi, yeediti haa o laato Jawmiraawo maaybe e yeedbe fuu.

—Roma'en 14.9

Ammaa nder balde ragareeje de'e, Allah wolwani en bee hunduko Bidfo muudum. Bee maako Allah tagri duniyaaru e asama, o subu mo boo ngam o marna mo kuuje fuu haa foroy.

—Ibraniiko'en 1.2

De fuu de teddinan Allah, de ceedoto; «Yeesu Almasiihu woni Jawmiraawo.»

—Filippi'en 2.11

YEESU ALMASIIHU O KIITOOWO YIMBE FUU 7

To non kam, koni pelata deer-
fa? Malla koni njawotofa deer-
fa? Enen fuu en daroyto yeeso
kiita Allah haa o linya en.

—Roma'en 14.10

Mi don toro ma yeeso Allah e
Yeesu Almasiihu mo hiitoto
maaybe e yeedbe fuu. O waran fa-
kat, ngam haa o darna laamu ma-
ko. Ngam maajum umran ma mi.

—2 Timote 4.1

«To Bii-nedfo wari nder ted-
dungal muudum bee malaa'ika'en
muudum fuu, o joodoto dow leeso
laamu maako. Ummaatooje duni-
yaaru fuu moobtoto yeeso maako,
o sendan yimbe bana gaynaako

sendirta baali debbi bee jawfi.»

—Matta 25.31, 32

Baabiraawo hiitataako koomoy,
ammaa o hokki Bidfo baawde
hiitaago.

—Yuhanna 5.22

Nyalaade Allah wadfa kiita
dow numooji yimbe sirriji, dum
fuu dum wangan. Kanjum woni
seedamku linjiila ka Yeesu Alma-
siihu umri yam waajugo.

—Roma'en 2.16

«O umri min min ngaajina yim-
be fuu linjiila, min ceedo kanke
woni mo Allah darni ngam o hiito
yeedbe e maaybe.»

—Kuude Nelaabe 10.42

8 KISNDAM DON HAA YEESU TAN

«Min woni dammugal, koomoy nastiri bee am, hisan. O heban nastugo e wurtaago, o heban nyaamdu boo.» —Yuhanna 10.9

Yeesu jaabi mo: «Min woni laawol jahrangol haa goonga e ngeendam. Walaa mo hebata yahugo haa Baabiraawo bee laawol feere, sey bee am.» —Yuhanna 14.6

«Ngam maajum mi wi'i on: On maayan nder hakkeoji moodon. Ngam on maayan nder hakkeoji moodon to on nuddinaay min woni mo ngonmi.» —Yuhanna 8.24

Nde o laati timmidid'fo, o laati baaba kisndam nduumiidam

ngam koomoy d'owtani mo.

—Ibraniŋko'en 5.9

Ngam Allah jo'inaay en haa maaten tikkere muudum, am-maaen kiswa bee Jawmiraawo men Yeesu Almasiihu.

—1 Tessaloniiki'en 5.9

Ngam maajum o waawan hisnugo yimbe be o yahri haa Allah jonta e haa foroy, ngam o don yeedi haa foroy ngam o torano be Allah.

—Ibraniŋko'en 7.25

«Haa maako tan kebeten kisndam, ngam walaa god'fo feere haa duniyaaru sam, mo Allah hokki baawde haa en keba hisrugo bee muudum.»

—Kuude Nelaabe 4.12

Ammaa onon, Allah ewni on haa kawtal bee Yeesu Almasiihu. Almasiihu laati anndal men iwngal haa Allah. Bee Almasiihu kebruden yerduye Allah, en laati yimbe Allah senaabe, en rimbe e maayde boo. —1 Korintu'en 1.30

Kaŋko o hokki yonki maako ngam meeden. Bana ni o rimfini en e halleende fuu, o labbini en haa en laato yimbe maako, maral maako, tiinotoobe huuwugo kuu-de boodde. —Titus 2.14

Kadi sey on ngetta Baabiraawo bee seyo ngam kaŋko o yottini on jabugo gedal kuuje boodde fuu de o sigani yimbe maako nder laamu annoora. Ngam o wurtini en

baawde nyibre, o nastini en jam nder laamu Bid'fo maako gid'adfo. Bee Bid'fo oo en kebi ndimu, hakkeji boo njaafaama.

—Kolossi'en 1.12-14

«Ngam Bii-needfo wari d'abbitugo, hisna ko majji.» —Luka 19.10

Be ngimi yimre hesre bana ni: «An a he'i hoo'ugo deftere, a takkita takkande maare. Ngam a mbaraama, bee maayde maada a soottani Allah yimbe iwbe haa asli e demde e le'i e ummaatooje fuu.» —Wahayu Yuhanna 5.9

Ammaa Allah endi be, hokkan be yerduye mum caahu. Bee Yeesu Almasiihu o rimfiniri be diga baawde hakke. —Roma'en 3.24

10 LAA BINEEKI BEE YIYAM ALMASIIHU

To laatake en kebi yerduye Allah bee yiyam Almasiihu ndufaa-d'am ngam meeden, nden kam en anndi boo Almasiihu hisnan en tikkere Allah warannde.

—Roma'en 5.9

Ngam daliila yiyam Almasiihu ndufaadam keɓɓ'en ndimu e yaa-fuye hakkeeji men. Bana ni Allah wangiinani en mangu mbood'eengamuudum.

—Efesu'en 1.7

Ammaa to en don njoodi nder annoora bana no Allah don joodi nder annoora, en njood'odoto bee narral, yiyam Yeesu, Bid'oo maako, labbinan en diga hakkeeji meeden fuu.

—1 Yuhanna 1.7

Ngam on anndi saman ko coot-tiraadon ngam taa on njoodo bilaa tammunde bana kaakaaji moodon... Ammaa on kebi ndimu bee yiyam caɗɗam dam Almasiihu, mo laati bana jawgel laaɓngel ngel walaa aybe. —1 Piyer 1.18, 19

Nde non kam, yiyam Almasiihu buran nafugo piw. Bee Ruuhu nduumiingu o hokkiri yonki maako haa Allah bana sadaka ka walaa aybe koo tis. Yiyam maako labbinan berde meeden, ittan aybeeji meeden, ngam taa en mbada ko yahrata en haa maayde, ammaa en keɓa huuwango Allah, dokkoowo ngeendam.

—Ibraniŋko'en 9.14

KISNDAM DON WARARA DIGA NUDDINGO ALMASIIHU

11

Fakat, kisndam mon don dari dow mo'ere maako tan. Naa dum kuugal moodon, dum dokkal Allah ngal njabdon bee nudfinki.

—Efesu'en 2.8

Yoo, en kebi yerduye Allah ngam en nudfini mo. Jonta hoolaare don hakkunde maako bee meeden, barka Jawmiraawo men Yeesu Almasiihu. —Roma'en 5.1

To godfo hawti bee Almasiihu, juulnol malla sooynde juulnol fuu walaa saman, sey nudfinki ki huuwrata bee yiide tan.

—Galaatiya'en 5.6

Ngam bingel Allah fuu waawan jaalaago duniyaaru. Bee nudfinki

meeden njaalortooden duniyaaru.

—1 Yuhanna 5.4

«To a nudfini Jawmiraawo amin Yeesu, a hisan, an bee yimbe saare ma fuu.»

—Kuude Nelaabe 16.31

... «Noy min mbaɗata haa min kuuwa kuude de Allah yidi?» Yeesu jaabi be: «Ndaa kuugal ngal Allah dabbata haa moodon: On nudfina mo o neli.» —Yuhanna 6.28, 29

Ammaa ko winda nder maare, dum windaama ngam on nudfina Yeesu woni Almasiihu, Bidfo Allah, ngam haa on kebra ngeendam bee nudfinki maajum.

—Yuhanna 20.31

Bana asama towri dow lesdi, bana non mo'ere maako mawniri dow hulbe mo... Ammaa hinnuye Jawmiraawo dow hulbe mo duumoto, mo'ere maako yottoto bibbe e taaniraabe boo.

—Jabuura 103.11, 17

Yettoore laatano Allah, ... ngam o baabiraawo endoowo, o Allah de'itinoowo min foroy.

—2 Korintu'en 1.3

(Ya Allah) Moy d'owanteedo nandi bee maada? A don yaaf hakkeji, a don sudday aybe luttube yimbe maada.

—Mika 7.18

Mo'e Jawmiraawo timmaay, hinnuye maako walaa keerol, nde

weeti fuu hinnuye maako hesditan, goongaaku maako tabiti.

—Gime Boyki 3.22, 23

Hinnuye ma yottoto asamanji, non boo goongaaku ma.

—Jabuura 108.5

O hisni en, naa ngam en kuuwiko fottani mo, ammaa ngam o endi en. Nde kebben ngiiwam baptilama, Ruuhu Ceniido danyi en fahin, laatini en yimbe hesbe.

—Titus 3.5

Ngam maajum taa en kula badi-taago leeso laamu Allah haa mo'ere tawete. En keban endam e mo'ere ton, koondey en tampi fuu.

—Ibraniiko'en 4:16

ALLAH DON EWNA EN EN NGARA HAA MAAKO

«Kadi, ngare haa mbaɗen kii-
ta»—non Jawmiraawo wi'i. «Koo
to hakkeji moodon mbooji coy,
ɗi ndanwan bana mallimallooje.»

—Esaaya 1.18

Ruuhu e baɗgeteedo mbi'i:
«War!» Koomoy nani ɗum, sey
wi'a: «War!» Koomoy ɗomɗi, koo-
moy yidi, sey wara, jaba ndiyam
ngeendam caahu.

—Wahayu Yuhanna 22.17

«Onon sombe e roondiibe doo-
ngle tedduɗe fuu, ngare haa am,
mi ittanan on doongle man.»

—Matta 11.28

Jawmiraawo wi'i: «Hey! onon
ɗomɗaabe, ngare haa ndiyam.

Onon be ngalaa ceede, ngare, coo-
de, nyaame! Ngare le, coode, naa
bee ceede malla saman coggu, coo-
de inaboojam e kosam.

—Esaaya 55.1

Nyalaade timminirde juulde,
kayre buri nyalde godɗe samɗi-
neego. Nyande maajum Yeesu
ummi, dari caka yimbe. O wolwi
bee sawtu, o wi'i: «Koomoy ɗom-
ɗi, wara haa am, yara.»

—Yuhanna 7.37

Nde Yeesu yi'i ɗum, o berni, o
wi'i pukara'en maako: «Acce bik-
koy pamaroy ngara haa am. Taa
kaɗe koy, ngam laamu Allah woo-
dani irin maakoy.» —Markus 10.14

14 NAA YIMBE FUU LAATI BIBBE ALLAH

Ammaa to godfo wadi kallu-
dum, wanyi deerdum boo, nden
kam o laataaki bingel Allah. Bana
ni godfo sendindirta bikkoy Al-
lah bee bikkoy Saydaanu.

—1 Yuhanna 3.10

Dowaabe Ruuhu Allah fuu,
kambe laati bibbe Allah. Walaa
haaje on pudfita diwnugo yeeso
Allah, ngam Ruuhu ngu o hokki
on, laatinaay on maccube maako,
ammaa bibbe maako. Ruuhu maa-
ko fon joodi nder meeden. Ngam
maajum mbi'eten Allah: «Baaba!»

—Roma'en 8.14, 15

Ngam haa on laato laabbe be
ngalaa aybe, on bibbe Allah tim-

mube caka yimbe duniyaaru won-
niibe, hallube. Sey on njayna caka
mabbe bana koode asama.

—Filippi'en 2.15

Ngam maajum o wi'i boo:
«Ngurte caka mabbe, cende bee
mabbe. Taa meeme cobdum.
Nden kam mi jaban on, mi laatoto
baaba mon, onon boo on laatoto
bibbe am worbe e rewbe. Ni Allah
Baawfo wi'i.»

—2 Korintu'en 6.17, 18

Ammaa wodbe njabi nde, nud-
fini nde. Kambe, nde hokki be
baawde laataago bibbe Allah.

—Yuhanna 1.12

KO ALLAH YECCI DOW YARUGO NGUYKINOOJAM

15

Ko suuno ned'fo laatinta, d'um bangudum: njeenu e kuude cob'fe, cemtiniife, e kujidanki labbi e hii-laaji e nganyngu e habre e kaajal e tikkere e jokkirli e luural e bidu'aakuuji, e nganyaandi e wuykere e pijirle kallufe e kuude god'fe irin de'e. Ko mbi'mi on diga booyma, sey mi wi'a d'um fahin: Huuwanbe irin kuude de'e keba-taa joonde nder laamu Allah.

—Galaatiya'en 5.19-21

Sey kuuwen ko fotti ngam en yimbe nyalawma: walaa pijirle kallufe e wuykere, walaa daakaa-reeku e cobki, en acca jokkirgol e

kaajal boo. Acce Jawmiraawo men Yeesu Almasiihu laamano ngeendam mon fuu. Taa cuklane gidaadi mon, ngam taa di njaalo on.

—Roma'en 13.13, 14

Bone laatanto dawoobe cub haa be d'abbita ngukinoojam, fabboobe haa esaa'i haa inaboojam jama be.

—Esaaya 5.11

Taa laar inaboojam no d'am woojiri, no d'am yaynirta nder jar-dugel. Dam modoto bee koydum, ammaa baawodon d'am ngatan bana mboodi, hoore ma yiiloto bana to foosokre ngati ma.

—Balndi 23.31, 32

Yeesu jaabi mo: «Yid Allah Jawmiraawo ma bee bernde ma fuu, bee yonki ma fuu, e bee ruuhu maafa fuu. Kanjum woni umroore burnde mawnugo e teddugo. Ndaa didawre fotannde bee maare: Yid keeddid'firaawo maafa bana a yid'iri hoore ma.»

—Matta 22.37-39

Nde Yeesu nangi laawol fahin, god'fo wari bee doggugo, tuggi koppi yeeso maako, yami mo: «Moodibbo bood'fo, dume mi wadata haa mi heba ngeendam nduumiidam?» Yeesu jaabi mo: «Ngam dume a wi'atammi mi bood'fo? Sey gooto tan woni

bood'fo, Allah on! A anndi umrooje: Taa mbar hoore, taa wad njeenu, taa wujju, taa seeda fewre, taa wad rikisi, teddin baaba ma e daada ma.» Kan'ko o wi'i: «Moodibbo, d'um fuu, mi reeni d'um diga mi bingel tawon.» Yeesu yidi mo, laari mo, wi'i mo: «Nden kam lutti sey gootum: Soorru ko a mari fuu, hokku d'um talaka'en. Bana non a hebata ndesaari haa asama. Nden war, tokkam.» Nde o nani bolle d'e'e, bernde maako naawi, o dilli, ngam o diskud'fo masin.

—Markus 10.17-22

A tammi laawol ma fotti na? Teema ngol yahran ma haa maayde.

—Balndi 16.25

Taa este ko'e mon! Allah accataa god'fo fijira mo. Ko ned'fo aawi fuu, kanjum sodata.

—Galaatiya'en 6.7

Bikkoy am, taa god'fo esta on. Bad'fo ko fotti, o goongaajo bana Almasiihu o goongaajo. Mo accay wad'ugo hakke, d'on nder junngo Saydaanu, ngam diga fud'fam Saydaanu nasti wad'ugo hakke.

—1 Yuhanna 3.7, 8

On anndi hallu'be kebataa bar-kaaji laamu Allah. Taa este ko'e mon! Daakaaje e tokkiibe labbi e jeenoobe e luudu'en, non boo wuybe e suunaabe riba e wuykoo-be e wad'oobe tufle e jastoo-be, be

fuu be ngi'ataa laamu Allah.

—1 Korintu'en 6.9, 10

Taa acce god'fo esta on bee haa-laaji meereji. Ngam daliila kuuje de'e fuu tikkere Allah ukkanto koobeye be d'owtantaako mo.

—Efesu'en 5.6

Taa on numa nanugo wolde Allah tan he'i. Aa'a, sey on mba'da ko nde wi'i on.

—Yakuba 1.22

To god'fo laari hoore mum bana o maw'fo, ammaa o laataaki non, nden kam o majjini hoore maako.

—Galaatiya'en 6.3

«Ngam d'uud'be koosan innde am, be ngara, be mbi'a: Min woni Almasiihu. Be majjinan yimbe d'uud'be.»

—Matta 24.5

Hakke nasti duniyaaru ngam daliila ned'fo gooto. Bee hakke man, maayde boo nasti. Maayde laati dow yimbe fuu, ngam be fuu be mbaɗi hakke. —Roma'en 5.12

To suuno man rimi, d'um warti hakke. To hakke mawni, d'um ri-man maayde. —Yakuba 1.15

Tokkiifo gidaadi mum maayan, ammaa tokkiifo Ruuhu Allah heɓan ngeendam e jam. Tokkiifo gidaadi mum woni konneejo Allah. O d'owtantaako umroore Allah, fakat o waawataa d'owtanaago nde sam. —Roma'en 8.6, 7

«Baɗ'fo hakke, kaŋko on maayata. Biɗ'fo yarataa bone ngam hakkeeji baaba mum, malla baaba

ngam hakkeeji biyum. Boof'fo heɓan mbarjaari kuude mum boof'fe, kallufo boo yaran bone ngam kuude mum kallufo.»

—Ejekiyel 18.20

«Haani en perto, en ceyo, ngam deerd'iraawo ma oo, o maayno, o yeediti, o majjuno, o heɓtaama.»

—Luka 15.32

Goongaaku yahran haa ngeendam, taasnugo halleende yahran haa maayde. —Balndi 11.19

Dume keɓnoodon bee kuude mon? Fakat on don cementira d'um jonta, ngam timmoode kuude man wonno maayde.

—Roma'en 6.21

Ammaa saa'i Allah ummitini mo diga maayde, o tabitini mo Bid'fo maako mo o hokki d'um baawde fuu. —Roma'en 1.4

Nde o wolwi bolle de'e, o wi'i bee sawtu: «Laajarus, wurta!» Maayfo wurti, kosde maako e juude maako don taari bee leppi, yeeso maako boo saawaango bee limce. Yeesu wi'i be: «Piste mo, acce mo o dilla.»

—Yuhanna 11.43, 44

Nden o yehi, o meemi doondor-d'um maayfo man. Roondiibe ndari. Yeesu wi'i: «Sukaajo, mi wi'i ma: Umma.» Maayfo ummi, joodi, fud'fi wolwugo. . . .

—Luka 7.14, 15

«Baabiraawo yid'fi yam, ngam mi hokkan yonki am haa mi hoosita ki fahin. Walaa mo hoosata yonki am, mi hokkan ki bee anniya am. Mi woodi baawde hokkugo ki, mi woodi baawde hoositugo ki boo. Bana non kuuwranmi bee umroore Baabiraawo am.»

—Yuhanna 10.17, 18

«Min woni geeto! Mi maayino, ammaa ndaa, mi geeto haa foroy. Mi woodi baawde dow maayde, e dow joonde maaybe boo.»

—Wahayu Yuhanna 1.18

Bana Baabiraawo ummitinirta maaybe, yeeditina be, bana non Bid'fo boo hokkirta ngeendam haa mo o yid'fi fuu. —Yuhanna 5.21

Taa jab d'owanteebe wod'be, sey min feere am.

«Taa huuwan hoore ma lawru koonduye, koo foto tagdi koondiyey nder asama, malla dow lesdi, malla nder ndiyam les lesdi. Taa sujidan di, taa teddin di

«Taa wolwu innde Allah Jawmiraawo ma meere. Ngam fakat mi hiitoto koomoy kuuwtinirdo innde am ngam kuuje meereje.

«Hakkilan nyande siwtorde, sen nde bana min Allah Jawmiraawo maada mi umri ma. Nder nyalde joweego a huuwan kuugal ma fuu. . . .

«Teedin baaba ma e daada ma,

bana min Allah Jawmiraawo maada mi umri ma.

«Taa mbar hoore.

«Taa wad njeenu.

«Taa wujju.

«Taa seeda fewre dow keeddif-diraawo ma.

«Taa suuna debbo keeddif'da. Taa suuna saare maako, koo gese maako, koo maccudo maako, koo kordo maako, koo ngaari maako, koo wamnde maako, koodume ko keeddif'da mari fuu.»

—Tooktaaki Tawreeta 5.7-21

Ndaa, mi d'on hokka on umroore hesre: Ngidindire. Sey on ngidindira bana mi yidiri on.

—Yuhanna 13.34

Gite Allah dow laawol bii-Aadama, o don yi'a kootoy ned'o yaha-ta. Walaa nyibre koo d'owdi baleeri boo ngam haa bad'o junuuba fuu nyukkoro. —Ayuba 34.21, 22

«Woodi nyukkotoofo haa pellel ngel mi yi'ataa mo na? Non Jawmiraawo wi'i. Naa min woni gon-do kootoy haa asama e dow lesdi na?» —Yeremiya 23.24

Gite Jawmiraawo don kootoy, de don ndaara hallube e woodbe. —Balndi 15.3

Ngam walaa cuudiidum dum wangintaake, walaa sirriijum boo dum anndataake, wangintaake. —Luka 8.17

Walaa ko nyukkanto Allah. Koodume fuu don wangi haa gite maako. Doole en fuu en njaabano ko'e meeden yeeso maako. Ngam wolde Allah don yeedi, don huwa. Nde buri kaafahi kookiye marki mbeldiiji d'idi ta'ugo. Nde don ta'a haa yotto kawtirde i'e e mbo-sam, waato yonki e ruuhu. Nde don hiito suunooji e numooji ber-de yimbe. —Ibraniŋko'en 4.13, 12

To mi eengi haa asama—an woni ton. To mi we'iti nder joonde maaybe boo—an woni ton. . . . Fakat, ngam maada nyibre man nyibbataa, koo jemma boo laatanto ma bana nyalawma.

—Jabuura 139.8 he 12

22 KIITA NDUUMIIKA DOW BE ANNDAA ALLAH

«Bii-ned'fo nelan malaa'ika'en muudum, be ngurtina hallube fuu nder laamu Allah, be ngudina be nder yiite. Haa ton be mboyan, be kiryindiran nyi'e.»—Matta 13.41, 42

Joonde maaybe woni timmitirde hallube, heefeerbe yejjitbe Allah fuu njahan ton. —Jabuura 9.18

Ngam asama e lesdi ko en ndaarata jonta, njoodi ngam Allah yidi non tawon. Ammaa dum tammi halkugo bee yiite. Allah jogi dum haa nyande o hiitoto hallube, o halka be. —2 Piyer 3.7

Kambe be hiitorteebe halkere duumiinde, be sendeteebe bee Jawmiraawo e teddungal baawde mum. —2 Tessaloniiki'en 1.9

«To junngo ma malla kosngal ma nastinte nder hakke, ta'u dum, wudin dum daayiidum. Ndikka a nasta ngeendam nduumiidam bee junngo wooto malla kosngal gootal, dow nastugo yiite duumiinge bee terde ma fuu.»

—Matta 18.8

«Be yahreteebe haa yangada nduumiika, ammaa goonga'en keban ngeendam nduumiidam.»

—Matta 25.46

Bernuki Allah mo asama wangi diga jonta. O fon bernana yimbe, ngam be teddinaay mo, be luuti muuyo maako. Halleende mabbe hadi goonga wangugo.

—Roma'en 1.18

«Ngam o wadi nyande nde o hiitoto duniyaaru fuu bee goonga, bee godfo mo o subu. O goonfiniri dum bee ummitingo mo diga maayde.» —Kuude Nelaabe 17.31

Jawmiraawo anndi no hisnirta tokkiibe mo diga torra mabbe. O anndi boo no o aynirta hallube ngam haa o hiito be nyande kiita. —2 Piyer 2.9

To yiide Allah huuwi ko yidi nder meeden, en kulataa nyande kiita sam, ngam joonde meeden nder duniyaaru ndu laati woore bee nde Almasiihu.

—1 Yuhanna 4.17

Doole en fuu en mbaangoya yeeso leeso kiita Almasiihu. Saa'i

maajum koomoy meeden heban mbarjaari deydey kuude mum haa duniyaaru, koo boodde koo kallude. —2 Korintu'en 5.10

Mi yi'i maaybe fuu, mawbe e leesbe, be don ndari yeeso leeso laamu. Defte mabbitaama. Nden deftere feere mabbitaama, dum deftere ngeendam. Maaybe kiitama fodde kuude muudum'en bindaade nder defte.

—Wahayu Yuhanna 20.12

Koomoy fuu maayan nde woore, baawodon Allah hiitoto mo.

—Ibraniiko'en 9.27

Saa'i maajum koomoy meeden jaabanto hoore mum yeeso Allah.

—Roma'en 14.12

Waato haala man fuu darataa-ko dow muuyo nedfo malla tiinaare mum, sey dow hinnuye Allah. —Roma'en 9.16

«Allah don saatana mantoobe, ammaa o don mo''ana yan kinibe.» —1 Piyer 5.5

On anndi mo''ere nde Jawmiraawo men Yeesu Almasiihu wadani on. Koo o diskudfo, o wartiri hoore maako o talakaajo ngam daliila moodon, haa o riskina on bee talakaaku maako. —2 Korintu'en 8.9

Ammaa dokkal ngal Allah hokkata en bee godfo oo, nandaay bee aybewol Adamu sam. Fakat, yimbe duudbe maayi ngam gooto

wadi aybe. Ammaa mo''ere Allah buri mawnugo piw, non boo dokkal ngal o hokkata yimbe duudbe ngam daliila nedfo gooto, waato Yeesu Almasiihu. —Roma'en 5.15

... Ammaa to hakke besdake, mo''ere Allah burtan besdaago. Baawde hakke wangiri bee maayde. Ammaa baawde mo''ere Allah e goongaaku mum don wanga bee ngeendam nduumidam dam keden barka Yeesu Almasiihu, Jawmiraawo men. —Roma'en 5.20, 21

Bee baawde duudde nelaabe ceedi ummitineeki Jawmiraawo Yeesu, Allah barkidini be fuu bee barka duudka.

—Kuude Nelaabe 4.33

Allah munyani yimbe nde be an-
ndaano haala maako, ammaa jon-
ta o umri yimbe kootoy fuu be
tuuba, be acca laabi maɓɓe kallu-
di. —Kuude Nelaabe 17.30

Mi d'on wi'a on, naa non, am-
maa to on tuubaay, on kalkan ba-
na non, on fuu. —Luka 13.3

O wi'i: «Tuube, ngam laamu Al-
lah ɓadake.» —Matta 3.2

Piyer jaabi: «Tuube, acce hak-
keeji moodon, koomoy jaba ngii-
wam baptisma bee innde Yeesu
Almasiihu. Nden Allah yaafanto
on hakkeeji moodon, o hokkan on
Ruuhu maako Ceniingu.»...

«Tuube, ngaylite haa Allah, ngam
haa o yaafano on hakkeeji mon.»
—Kuude Nelaabe 2.38; 3.19

«Acce kuude mon kallude fuu,
kesɗitine berde mon e hakkiilooji
mon. . . .» —Ejekiyel 18.31

Cuudando aybeeji mum heɓa-
taa saa'a, ammaa mo wangini di,
acci di, heɓan hinnuye.
—Balndi 28.13

Ngam suno ngo Allah huuwti-
nirta d'um, laatinan tuubu, tuubu
boo waddan kisndam. Nder suno
bana ngo'o, mimsitaare woodaa.
Ammam suno fodde gikku duni-
yaaru yahran haa maayde.
—2 Korintu'en 7.10

«To kallufo acci wadugo hak-
keeji, to o d'owtanake umrooje am
fuu, to o huuwi ko fotti, ko woodi,
nden kam o maayataa, o yeedan
fakat.» —Ejekiyel 18.21

Sey kallufo acca laawol mum,
mard'o hakke acca numooji mum.
O lorto haa Jawmiraawo, kanke o
endan mo, O lorto haa Allah men,
ngam o yaafoto duudum.
—Esaaya 55.7

... waaju yaafuye hakkeji wa-
rani on bee Yeesu... Allah boo
teddini mo, jo'ini mo haa nyaamo
muudum haa o laato mawfo, kis-
noowo, haa o holla yimbe Isra'iila

laawol tuubugo, hakkeji mabbe
njaafe. —Kuude Nelaabe 13.38; 5.31

Nde Yeesu yi'i nud'dinki mab-
be, o wi'i waata-terd'eejo: «Bingel
am, hakkeji ma njaafaama.»
—Markus 2.5

«Nan! Mi don dari haa dammu-
gal, mi don silmino. To godfo na-
ni sawtu am, mabbiti dammugal,
mi nastan suudu maako, mi
nyaamdan bee maako, kanke boo,
o nyaamdan bee am.»
—Wahayu Yuhanna 3.20

«To on don njaafano wadbe on
aybe, Baabiraawo moodon mo
asama yaafanto on hakkeji moo-
don boo.» —Matta 6.14

Ngam Allah wangini mo'ere mum, haa yimbe fuu kisa. Mo'ere maajum don tidfina en accugo halleende e suunooji duniyaaru fuu, haa en njoodo bee hakkiilo e goongaaku e kulol Allah nder duniyaaru ndu. —Titus 2.11, 12

Tokke numtugo kuuje gonde ton, naa kuuje duniyaaru. —Kolossi'en 3.2

Taa kawte bee huuwoobe kuude meereeje de nyibre, ammaa mban-gine kuude man. —Efesu'en 5.11

Taa dakkotire bee duniyaaru ndu, e kuuje maaru fuu. To goddo dakkotiri bee duniyaaru, o wawataa yidugo Baabiraawo. Noy

duniyaaru wa'i? Yimbe don tokko suunooji muudum'en, be ngi'an huunde, be dabba hebugo dum, be don mantoro maral e baawde. Dum fuu dum iwaay haa Baabiraawo, haa duniyaaru dum iwi. —1 Yuhanna 2.15, 16

Onon tuurtanoobe Allah! On anndaa soobaaku bee duniyaaru dum konnaagu bee Allah na? To on coobri bee duniyaaru, nden kam on laati konne'en Allah. —Yakuba 4.4

Ngiwe, labbine ko'e moodon, cottine halleende kuude mon yee-so am, acce huuwugo kalludum. —Esaaya 1.16

«Mi hokkan on berde kese e ruuhuuji kesi. Mi wurtinan berde caatufe nder balli mon, mi hokka on berde delemde.»

—Ejekiyel 36.26

Koomoy hawti bee Almasiihu, laati nedfo keso. Ko o laatino booyma, saalake, koodume fuu laati kesum. —2 Korintu'en 5.17

Yeesu jaabi mo: «Mi don wi'e bee goonga: Nedfo waawataa yi'ugo laamu Allah, sonaa to o danyaama difawre.»

—Yuhanna 3.3

On anndi Almasiihu o goongaa-jo. Ngam maajum on anndi, koomoy huuwi ko fotti, laatake bingel Allah... En anndi walaa bingel

Allah tokkoto wadugo hakke, ngam Bidfo Allah don ayna mo, kalludfo hebataa meemugo mo.

—1 Yuhanna 2.29; 5.18

... Ammaa jonta hakkeeji mon lootaama, on laati yimbe Allah senaabe, on kebi yerduye maako bee innde Jawmiraawo men Yeesu Almasiihu e Ruuhu Allah men.

—1 Korintu'en 6.11

Ngam on laati danyaabe hesbe bee wolde Allah yeere nde timmataa. On danyaabe haa Baabiraawo mo maayataa. —1 Piyer 1.23

Koomoy jabi Bidfo Allah, woodi ngeendam, mo jabaay Bidfo Allah, o walaa ngeendam.

—1 Yuhanna 5.12

MAAYUGO HEEDI HAKKE—UMMITAAGO 29

BEE ALMASIIHU

Naane kam on maaybeno, ngam on d'owtanaaki Allah, on mbadi aybeeji. . . . Allah ummitini en bee Almasiihu, jo''idini en bee maako haa asamanji. —Efesu'en 2.1 he 6

Almasiihu bee hoore muudum roondi hakkeeji meeden haa bandu muudum dow leggal gaafaa-ngal, ngam haa en laato maaybe hedi hakke, ammaa yeedbe hedi mbood'eenga. —1 Piyer 2.24

On ummiti bee Almasiihu, on ke-bi ngeendam kesam. Ngam maajum tiitine numooji mon dow kuuje asama, haa Almasiihu joodi haa nyaamo Allah. Tokke numtu-

go kuuje gonde ton, naa kuuje duniyaaru. Ngam on maayi, ngeendam moodon don suudi bee Almasiihu haa Allah.

—Kolossi'en 3.1-3

Koomoy laati godfo Yeesu Almasiihu, tiggii hoore mum bee gidaadi e suunooji fuu haa gaafaa-ngal. Ruuhu Allah hokki en ngeendam, sey en d'owtano Ruuhu maajum bee yonkiiji men fuu.

—Galaatiya'en 5.24, 25

Bana non onon boo ndaare ko'e mon on maaybe hedi hakke, ammaa nder kawtal bee Almasiihu on yeedbe ngam Allah.

—Roma'en 6.11

To god'fo aawi dow ngesa suu-
nooji mum, codol ngesa maajum
laatoto maayde tan. Ammaa to o
aawi dow ngesa Ruuhu, Ruuhu
fudnanan mo ngeendam nduumii-
dam. —Galaatiya'en 6.8

«Bana no Muusa biliri mboodi
njamndi mbodfeeri dow leggal
nder ladde, bana non be bilan Bii-
ned'fo boo. Nden kam koomoy
nuf'dini mo heban ngeendam
nduumiidam.» —Yuhanna 3.14, 15

«Ndaa ko woni ngeendam nduu-
miidam: Be anndi an woni Allah
goongaajo, gooto, be anndi boo
Yeesu Almasiihu, nelaad'o ma.»
—Yuhanna 17.3

Koomoy nuf'dini Bid'fo, hebi
ngeendam nduumiidam. Koomoy
sali Bid'fo, hebataa ngeendam
sam, ammaa tikkere Allah tabitan
dow maako. —Yuhanna 3.36

Ngam ngeenaari hakke, d'um
maayde. Ammaa Allah d'on mo''a-
na en ngeendam nduumiidam
nder kawtal bee Yeesu Almasiihu,
Jawmiraawo men. —Roma'en 6.23

«Mi d'on wi'a on bee goonga:
Koomoy nani bolle am, nuf'dini
neld'o yam boo, hebi ngeendam
nduumiidam, kiita nangataa mo.
O saalake maayde, o yottake
ngeendam nduumiidam.»
—Yuhanna 5.24

Ruuhu Allah d'on tabitina see-
damku ruuhuuji men: En biɓɓe
Allah fakat. —Roma'en 8.16

Dume woni seedamku ngu? Al-
lah hokki en ngeendam nduumii-
dam, ngeendam dam laati dam
meeden nder Biiyiiko. Koomoy
jabi Bid'fo Allah, woodi ngee-
ndam, mo jabaay Bid'fo Allah, o
walaa ngeendam. Onon nud'dinbe
Bid'fo Allah, mi windani on dum
ngam haa anndon fakat on ngoodi
ngeendam nduumiidam.

—1 Yuhanna 5.11, 12, 13

«Koomoy jogi umrooje am,
d'owtani de, kaŋko woni gid'fo
yam. Baabiraawo yidan gid'fo
yam, min boo mi yidan mo, mi

wanɓinanan mo hoore am.»

—Yuhanna 14.21

Koomoy huuwan ko fotti, ngam
maajum jam e de'ere e hoolaare
laatoto haa foroy. —Esaaya 32.17

Onon on laati biɓɓe Allah fakat.
Ngam maajum o hokki on Ruuhu
Bid'fo maako nder berde mon,
ngu d'on ewno: «Abba!» waato:
«Baaba am!» —Galaatiya'en 4.6

Allah hokki en Ruuhu muu-
dum. Ngam maajum en anndi fa-
kat en ngoodi kawtal bee maako,
kaŋko boo d'on wondi bee meeden.

—1 Yuhanna 4.13

To en d'owtanake umrooje Al-
lah, nden kam en anndi mo fakat.

—1 Yuhanna 2.3

ALMASIIHU GONDO NDER NUDDINDO DON SEYNA MO

«Jonta mi don yaha haa maafa,
mi don wi'a dum fuu diga mi don
duniyaaru tawon, ngam haa ber-
de mabbe keewa seyo am.»

—Yuhanna 17.13

«... ammaa mi yi'an on fahin.
Nden kam berde moodon ceyoto,
walaa mo ittata seyo moodon
sam.»

—Yuhanna 16.22

Laamu Allah kam, naa dum
haala nyaamdu e njaram, ammaa
dum haala goongaaku e hoolaare
bee Allah, e seyo ngo Ruuhu Ce-
niifo hokkata.

—Roma'en 14.17

Naa min yeedata jonta, ammaa
Almasiihu don yeeda nder am.

Yaake mi don yeeda nder duni-
yaaru ndu, mi don yeeda bee nud-
dingo Bidfo Allah mo yidi yam,
hokki yonki mum ngam am.

—Galaatiya'en 2.20

Bee seyo nyedoton ndiyam haa
ceebooje, bana non on ceyorto Al-
lah mo seeboore kisdam.

—Esaaya 12.3

«Mi yecci on dum ngam haa se-
yo am hebbina berde moodon, se-
yo moodon boo heewa.»

—Yuhanna 15.11

A sappintam laawol ngeendam,
seyo duudngo kebanmi haa maa-
fa, junngo ma hokkatam welwe-
looji dumiifi.

—Jabuura 16.11

«Ammaa to on nananaay Jawmiraawo, to on d'owtanaaki umrooje maako, nden kam o honan on bana o honno kaakaaji mon.»

—1 Samuyila 12.15

On anndaa na? Mo mba'd'on ko'e mon maccube mum, kan'ko d'owtantood'on. To on d'on d'owtano hakke, nden kam on maayan. To on d'on d'owtano Allah, nden kam on keban yerduye maako.

—Roma'en 6.16

Ammaa onon billiibe jonta, o siwtinan on bee amin. Kanjum d'um laatoto saa'i Yeesu, Jawmiraawo men mo asama, wangata haa duniyaaru, kan'ko e malaa'ika-

'en maako, seedoobe baawde maako. O waran bee yiite hubban'ge ngam haa o hiito heefeebe be teddinaay Allah, e koobebe be d'owtanaaki linjiila Jawmiraawo men Yeesu. Kambe be hiitorteebe halkere duumiinde, be sendeteebe bee Jawmiraawo e teddungal baawde mum.

—2 Tessaloniiki'en 1.7-9

«Ndaa mi d'on wallinana on hande barka e naaloore. Sey on cuba! Barka laatanto on, to on d'owtanaake umrooje Allah Jawmiraawo mon, d'e umranmi on hande. Ammaa naaloore laatanto on, to on d'owtanaaki umrooje d'e'e»

—Tooktaaki Tawreeta 11.26-28

De fuu de teddinan Allah, de ceedoto: «Yeesu Almasiihu woni Jawmiraawo.» —Filippi'en 2.11

«Koomoy seedi yam yeeso yimbe, min boo mi seedoto mo yeeso Baabiraawo am mo asama. Ammaa mo seedaaki yam yeeso yimbe, min boo mi seedataako mo yeeso Baabiraawo am mo asama.» —Matta 10.32, 33

Ngam koomoy sali Bid'fo, sali Baabiraawo boo. Mo jabi Bid'fo, jabi Baabiraawo boo. —1 Yuhanna 2.23

Ngam maajum, to god'fo semti yam e bolle am, Bii-ned'fo semtan mo yaake o warata bee ted-

dungal maako e ngal Baabiraawo maako, e ngal malaa'ika'en seniibe. —Luka 9.26

Ndaa wolde hoolniinde: to en maaydi bee maako, en ngeedan bee maako boo. To en fon munyana bone, en laamoto bee maako boo. To en calake mo, kaŋko boo o saloto en. —2 Timote 2.11, 12

To a seedake bee hunduko ma: «Yeesu woni Jawmiraawo», to a nuf'dini bee bernde ma Allah ummitini mo diga maayde, nden kam a hisan. Nuf'dindo bee bernde heban yerduye Allah, ceediifo Almasiihu bee hunduko boo hisan. —Roma'en 10.9, 10

Kakkile, ayne! Ngam konneejo moodon, waato Iblisa, don halli bana mbarooga mbeelaanga tefannga mo o nyaama. —1 Piyer 5.8

«Ngam a mabbita gite mabbe, a wurtina be nyibre, a yahra be haa annoora; a hisna be baawde Saydaanu, be nasta baawde Allah, ngam haa be keba yaafuye hakkeeji mabbe, be nasta joonde mabbe caka subaabe Allah bee nufdingo yam.»—Kuude Nelaabe 26. 18

Too, baawodon Ruuhu Allah yahri Yeesu haa ladde ngam Iblisa jarribo mo. Ammaa Yeesu wi'i mo: «Dillu, accam, an Iblisa,

ngam deftere wi'i: Sujidan Allah Jawmiraawo maada tan, kanke feere maako a huuwanta.» Saa'i maajum Iblisa acci Yeesu, nden malaa'ika'en ngari haa maako, kuuwani mo. —Matta 4. 1 he 10, 11

Kalludo oo waran bee baawde Saydaanu, huuwan kuude mawde e kaayefiiji pewooji.

—2 Tessaloniiki'en 2.9

Yeeso do, cembide nder kawtal mon bee Jawmiraawo. Acce baawde maako mawde cembidina on. Koo'e balmi Allah fuu ngam haa on keba dartanaago dabareeji Iblisa.

—Efesu'en 6. 10, 11

Bibbe man ngoodi bandu e yiam, ngam maajum Yeesu bee hoo-re muudum laati bana maɓbe, o hoo'i bandu bana ndu maɓbe. O wadi dum ngam haa, bee maayde maako, o halka mardo baawde dow maayde, waato Iblisa.

—Ibraniŋko'en 2.14

Mo accaay wadugo hakke, don nder junngo Saydaanu, ngam digga fudam Saydaanu nasti wadugo hakke. Ngam maajum Almasiihu wari halkugo kuude Saydaanu.

—1 Yuhanna 3.8

To non kam, moy waawata sendugo en bee yiide Almasiihu? Bone na, billaare na, toonyaare

na, weelo na, talakaaku na, jootena, malla kaafahi? Ammaa nder kuuje de'e fuu en keban jaalorgal timmungal bee ballal Almasiihu, gid'o en.

—Roma'en 8.35 he 37

Ngam maajum tuubane Allah. To on ndartake Saydaanu, o doggan on. Badite Allah, kanke boo o badititto on. . . .

—Yakuba 4.7, 8

Baawo maajum kallufo go wangan. Ammaa Yeesu, Jawmiraawo men mbaran mo bee poofde hunduko mum, halkan mo bee banguki mum saa'i o waroyta. Kallufo oo waran bee baawde Saydaanu, huuwan kuude mawde e kaayefiiji pewooji.

—2 Tessaloniiki'en 2.8, 9

YIIDE MEN DON HOLLA NO EN DON LAATI PUKARA'EN YEESU

To mi anndi wolwugo d'emde yimbe e malaa'ika'en fuu, ammaa mi walaa yiide, nden kam mi nandan bee njamndi iidoori malla bee konsiire hooloore.

—1 Korintu'en 13.1

Ammaa Ruuhu Allah don maw-nina nafuda feere, waato yiide e seyo e hoolaare e munyal e endam e mboodeenga e goongaaku e yan-kinaare e nangtaare. . . .

—Galaatiya'en 5.22, 23

Nden o wolwani mo didawre, o yami: «Simon bii Yuhanna, a yidi yam na?» O jaabi: «A anndi mi yidi ma.» Yeesu wi'i mo: «Hakkilan baali am.»

—Yuhanna 21.16

Yeesu tokki wi'ugo: «To on ngidi yam, on njogoto umrooje am.»

—Yuhanna 14.15

To god'fo wi'i yidi Allah, ammaa don wanya deerdum, o fewi. To o yidaa deerdiiko mo o yi'ata, noy o waawrata yid'ugo Allah mo o meedaay yi'ugo? En anndi naane en donno nder maayde, ammaa jonta en nasti ngeendam. En anndi dum ngam en ngidi deerdiraa-be men. Ammaa mo walaa yiide, don nder maayde tawon.

—1 Yuhanna 4.20; 3.14

«To on don ngidindira, nden kam yimbe anndan onon on pukara'en am.»

—Yuhanna 13.35

Minin min seedooɓe ko o huuwi nder lesdi Yahuudu'en e haa Uru-saliima fuu. Be mbari mo bee bilugo mo haa leggal gaafaangal. Ammaa Allah ummitini mo diga maayde nyande tatabre, wangini mo haa amin. O wanganaay yimɓe fuu, sey minin. Minin laati seedooɓe ɓe Allah aarti subugo. Baawo Allah ummitini mo diga maayde, min nyaamdi, min njardi bee maako.

—Kuude Nelaabe 10.39-41

Asaweere woore ɓaawoɗon, pukara'en ɗon moobti nder suudu fahin, Tomas ɗon wondi bee maɓɓe. Dammugal ɗon hubli, ammaa Yeesu wari, dari caka maɓɓe, wi'i:

«Jam laatano on.» Nden o wi'i Tomas: «Waddu hoondu ma haa ɗo, laar juude am, waddu juyngo ma, nastin ngo nder wuttudu am, accu waabaago, nudɗin.» Tomas jaabi mo: «Jawmiraawo am, Allah am.»

—Yuhanna 20.26-28

Baawo Yeesu ummiti diga maayde, nyande Alat fajiri cub, o wangani Mariyama mo Magdala tawon. (Dum kaŋko mo Yeesu riiwno ginnaaji joweediɗi e mum.)

—Markus 16.9

Allah acci mo o maaya ngam daliila aybeeji men. O ummitini mo boo ngam haa en keɓa yerduye maako.

—Roma'en 4.25

«. . . Wakkati waran, d'um wadi jonta maa, haa maaybe nana sawtu Bidfo Allah, nanbe mo fuu ngeedan. Taa d'um haydina on, ngam saa'i waran, haa maaybe nder genaale fuu nana sawtu maako, be ngurto genaale mabbe. Huuwoobe bood'um ummititto ngam be keba ngeendam nduumiidam, ammaa huuwoobe kalludum ummititto ngam hiiteego.»

—Yuhanna 5.25 he 28, 29

Nde en ngiwi ngiiwam baptisma, en kawti bee Yeesu Almasiihu. On anndi bood'um d'um kawtal bee maayde maako. Nder ngiiwam baptisma en uwdaama bee

maako. Ammaa bana kanke o ummiti diga maayde bee baawde Allah kaayeeffije, bana non enen boo en kebi yeedugo nder ngeendam kesam. To en kawti bee maako nder maayde nandunde maayde maako, nden kam en ummititto boo bana maako. —Roma'en 6.3-5

To Almasiihu d'on huuwa nder moodon, . . . ammaa Ruuhu Allah hokkan on ngeendam, ngam on kebi yerduye Allah. Allah ummitini Yeesu Almasiihu diga maayde. To Ruuhu maako d'on joodi nder moodon, nden kam o yeeditinan balli mon maayandi boo bee Ruuhu maajum. —Roma'en 8.10, 11

40 EN LAATO SENIIBE NGAM JAWMIRAAWO

O hisnan en baawde konne'en meefen, haa en kuuwana mo bilaa kulol, ngam haa en laato yimbe maako goonga'en wakkati ngeendam meefen fuu. —Luka 1.74, 75

Soobiraabe am, bolle Allah de'e fuu laatani en. Ngam maajum en labbinu ko'e men, en ittu ko sobnata bandu malla ruuhu. Sey en laato senaabe timmuɓe, en hulɓe Allah. —2 Korintu'en 7.1

«Min mi don yiiwa on ngiiwam bap-tisma bee ndiyam ngam see-daago on tuubi. Ammaa garandɔ baawo am yiiwan on ngiiwam bap-tisma bee Ruuhu Ceniido e bee yiite. Kaŋko o ɓuri yam baawde

piw. Mi he'aay sam mi turo, mi ita pade maako.» —Matta 3.11

On laati subaabe ngam daliila muuyo Allah Baabiraawo. Ruuhu maako seni on, haa on dɔwtano Yeesu Almasiihu, haa yiyam maako labbina on. . . . —1 Piyer 1.2

To godɔo labbini hoore mum e kuuje kallude de mbi'mi, nden kam jawmu saare huuwtiniran mo ngam kuuje marde saman, ngam o cenaado, nafoowo jawmum ngam kuude boodde fuu. —2 Timote 2.21

Ammaa bana Allah ewniido on o Ceniido, laate onon boo on seniibe nder ko mbaɗoton fuu. —1 Piyer 1.15

Ngam maajum Yeesu boo maayi yaasi dammugal berniwol, ngam haa o labbina yimbe diga hakke muudum'en bee yiyam maako. —Ibraniŋko'en 13.12

Diga o tagaayno duniyaaru, o subu en haa en laato yimbe maako nder kawtal bee Almasiihu, en ndaro yeeso maako en senaabe be ngalaa aybe. O yidi en. Sey on borno nedfo keso mo Allah tagi dow jaati mum, haa on kuuwa pot-tudum, ceniidum fodde goonga Allah. —Efesu'en 1.4; 4.24

Buuwol laatoto ton, bi'eteengol Laawol-ceniingol. Cobfo yahataa dow maagol, sey yimbe Jawmiraawo.

wo tan. Tokkiifo ngol, koo fam-fa-hakkiiloojo boo, majjataa.

—Esaaya 35.8

Ammaa to en tuubi hakkeeji meeden yeeso Allah, en mbaawan hoolaago mo ngam wolde maako don tabiti. O yaafoto hakkeeji meeden, o labbinan en diga aybe meeden fuu. —1 Yuhanna 1.9

Nde kuuje de fuu kalkan bana ni, on anndi no njoodortoodon. Sey on njoodo nder senaare, on tokko Allah bee goonga.

—2 Piyer 3.11

Tiine joodaago jam bee koomoy. Tiine besdaago nder senaare, ngam bilaa maare walaa mo yi'ata Jawmiraawo. —Ibraniŋko'en 12.14

42 YIMBE HEEWBE BEE RUUHU CENIIDO

«Onon hallube maa, on anndi hokkugo bibbe moodon kuuje boodfe. Sakko Baabiraawo moodon mo asama, o burataa hokkugo Ruuhu Ceniingu haa torotoobe mo na?»
—Luka 11.13

Nde be timmini do'aago, nokkuure nde be kawti haa mum dimbi. Be fuu be keewi Ruuhu Ceniido, be pudfi waajingo habaru Allah bilaa kulol.

—Kuude Nelaabe 4.31

Ammaa onon kam, gidaadi mon njaalataako on. On don dowtano Ruuhu Allah, to fakat Ruuhu maajum don joodi nder moodon. Mo hebaay Ruuhu ngu Al-

masiihu hokkata, laataaki mo maako.
—Roma'en 8.9

Mi nastinan Ruuhu am nder moodon, haa on tokko kiitaaji am, on d'owtano umrooje am.
—Ejekiyel 36.27

«Fahin, Allah hokkan on Ruuhu Ceniingu, on tammi hebugo baawde maako. On ceedoto haala am»
—Kuude Nelaabe 1.8

Barnabas o godfo boodfo, keewfo baawde Ruuhu e nudfin-ki. . . .
—Kuude Nelaabe 11.24

Pukara'en haa Antakiya ceyi masin, be keewi Ruuhu Ceniido.
—Kuude Nelaabe 13.52

ALKAWALJI MBOODI DI ALLAH WADANI NUDDINBE

43

Jawmiraawo o badiido ta'a-ber-
de'en, o wallan ittube tammunde
fuu. —Jabuura 34.19

Kuuje de fuu, junngo am huuwi
de. Min mi mari de. Ndaa be'e
ndaaranmi: Yanhiniibe e ta'a-ber-
de'en, diwnanbe ngam wolde am.»
—Esaaya 66.2

Yeesu jaabi mo: «Koni a wi'i: To
a waawi? Haa nuddindo koodu-
me fuu heboto.» —Markus 9.23

«O woostan gondi mabbe fuu.
Walaa maayde, walaa mettambe-
ram, walaa bojji, walaa naawfum
ton. Kuuje booymaaje fuu caala-
ke.» —Wahayu Yuhanna 21.4

Hoola Jawmiraawo, huuw mboo-

deenga, jooda nder lesdi ma, seyo-
ra goongaaku Allah.

—Jabuura 37.3

Soobiraabe am, taa kayfine bo-
neeji di on njarata, bana di kayfi-
niidi. Ndikka seyaago ngam on
don kawta nder bone Almasihu
ngam haa on keewa seyo yaake
teddungal maako wangi.

—1 Piyer 4.12, 13

«Aarte suklanaago laamu Allah
e muuyo muudum, nden kam o
humtanan on haaje moodon fuu.»

—Matta 6.33

Yeesu jaabi mo: «Koni a wi'i: To
a waawi? Haa nuddindo kood-
ume fuu heboto.» —Markus 9.23

Jonta o waawan wallugo estaa-
be, ngam kaŋko bee hoore maako
o estaama, o yari bone.

—Ibraniŋko'en 2.18

Allah, dokkoowo en jam, hok-
kan on jaalorgal timmungal dow
Saydaanu, neebataa. . . .

—Roma'en 16.20

Fakat, goongaajo yaran boneeji
duudfi, ammaa Jawmiraawo
wurtinan mo torraaji fuu.

—Jabuura 34.20

«To a ta''i caka ndiyam, min mi
wondan bee ma, maaje cuddataa
ma. To a ta''i caka yiite, a wula-
taa, demngal yiite naawnataa
ma.»

—Esaaya 43.2

En anndi, to godfo yidi Allah,
nden kam koodume fuu laatoto
ngam hayru maako ngu Allah
tammini mo fodde anniya muu-
dum.

—Roma'en 8.28

Jarribooje keɓde on, don keɓa
yimbe fuu. Ammaa Allah o kool-
niifo, o accataa on njarribe ko bu-
ri sembe mon. To o jarribake on, o
hokkan on sembe munyango dum
boo haa on kisa.

—1 Korintu'en 10.13

Hooreejo liman'en meeden waa-
wi yurmingo tampe meeden,
ngam kaŋko o nani estooji kal kal
bee meeden, ammaa o wadaay
hakke.

—Ibraniŋko'en 4.15

Mi hokkan jaaliibe baawde joodaago kombi am dow leeso laamu am, bana no min boo mi jaali, mi don joodi kombi Baabiraawo am dow leeso laamu maako.

—Wahayu Yuhanna 3.21

Ndaa ko mi hokkata jaaliido: Mi laatoto Allah maako, o laatoto biyam. —Wahayu Yuhanna 21.7

«Mardo noppi, sey nana ko Ruuhu wi'ata jama'aaje nud'dinbe! Mi hokkan jaaliibe baawde nyaamugo bibbe lekki ngeendam gonki nder jarne Allah.» Jaaliibe, huuwanbe muuyo am haa timmoode, mi hokkan be baawde de kebmi haa Baabiraawo am, haa be laa-

mano ummaatooje bee caatal, be pusa de bana mahoowo pusrata payande. Mi hokkan be horre fajiri boo. —Wahayu Yuhanna 2.7, 26-28

Jaaliibe bornoto daneeje bana non, mi wilataa inde mabbe haa deftere ngeendam. Yeeso Baabiraawo am e malaa'ika'en muudum, mi seedoto be laati yimbe am. Mi laatinan jaaliibe dangrange nder haykaliiru Allah am, be meetataa sottugo ton. Mi windan inde Allah am dow mabbe, e inde berniwol Allah am, waato Uru-saliima kesol ngol jippoto asama diga Allah am. Mi windan inde am hesre dow mabbe boo.

—Wahayu Yuhanna 3.5, 12

Ammaa te'be e te'aabe mi don hokka be umroore, nde iwaay haa am, ammaa haa Jawmiraawo: Taa debbo sendira bee gorum. Ammaa to a sendiri bee maako, sey o joofo bilaa gorko, malla o narra bee goriiko fahin. Gorko boo, taa seera debbo mum. Debbo te'aad'o laati kabbaad'o yaake goriiko don bee yonki. Ammaa to gorko maayi, debbo rimfi. To o yidi, o jaban te'eego, ammaa sey o teera bee gorko Masiihinkeejo.

—1 Korintu'en 7.10, 11, 39

Bana debbo te'aad'o: Umroore tawreeta habbi mo haa goriiko yaake gorko don bee yonki. To gorko maayi, debbo rimfi e um-

roore nde'e. Ngam maajum, to o wondi bee gorko feere saa'i goriiko geeto, nden kam o jeenoowo. Ammaa to goriiko maayi, umroore maajum walaa dow maako, o wadaay njeenu to o te'i bee gorko feere.

—Roma'en 7.2, 3

«Koomoy seeri debbo muudum, bangi godfo, wadi njeeni, mo te'i debbo ceeraad'o boo, wadi njeenu.»

—Luka 16.18

«Ammaa min mi don wi'a on: Koomoy seeri debbo muudum naa ngam o nangi mo nder njeenu, nden kam o laatini mo jeenoowo, to o te'i bee gorko feere. Koomoy te'i debbo ceeraad'o boo, wadi njeenu.»

—Matta 5.32

«To mi taaskitinani on joonde, mi loroto haa moodon, mi yahra on haa nokkuure am, ngam haa on ngona haa ngonmi.»

—Yuhanna 14.3

«Mi badi warugo. Joga ko marfa, ngam taa koomoy jasta meetalewol jaalorgal maafa.»

—Wahayu Yuhanna 3.11

Ngam maajum, to godfo semtiyam e bolle am hande caka yimbe marbe hakke, accube Allah, nden kam Bii-nedfo boo semtan mo to o wardi bee malaa'ika'en seniibe e teddungal Baabiraawo.»

—Markus 8.38

«Nden alaama Bii-nedfo wangan haa asama. Saa'i maajum um-

maatooje duniyaaru fuu mboyan, be ngi'an Bii-nedfo don wara dow duule asama, bee baawde duudde e teddungal mangal.»

—Matta 24.30

Onon boo, sey munyon! Taa come, ngam nyande garki Jawmiraawo badake.

—Yakuba 5.8

«Bana ma'ere ma'irta haa asama, diga fuunaange haa hiirnaange, non boo nyalaade garki Bii-nedfo laatorto.»

—Matta 24.27

Bana non Almasiihu boo hokkiyonki muudum nde woore ngam o itta hakkeji duudbe. O wangan didawre, naa ngam o itta hakkeji, ammaa ngam o hisna reenbe mo.

—Ibraniiko'en 9.28

(Malaa'ika'en) mbi'i: «Onon Galili'en, koni on don ndari, tijjo dow? Yeesu oo, mo eengti, acci on, o loroto bana on ngi'i o dilliri asama.» —Kuufe Nelaabe 1.11

Soobiraabe am yidfaabe, jonta en laati bikkoy Allah. Ko en tammimi laataago, laabaay tawon. Ammaa en anndi fakat, to Almasiihu wangi, en laatoto bana maako, ngam en ngi'an mo bana no o wa'i. Koomoy tammoto nandugo bee Almasiihu, daayoto halleende fuu, bana Almasiihu daayori nde. —1 Yuhanna 3.2, 3

«Nane! Mi don wara bana gujjo! Barka laatanto aynudo, kakki lanando limce muudum ngam taa

o yaha o tembo, taa o semta yeeso yimbe!» —Wahayu Yuhanna 16.15

«Onon boo, taaske, ngam Bii-ned'fo waran saa'i on numaay.» —Luka 12.40

«Wakkati man be ngi'an Bii-ned'fo don wara dow duule bee baawde e teddungal mangal.» —Luka 21.27

«Bii-ned'fo waran nder teddungal Baabiraawo muudum, kanke e malaa'ika'en maako, o warjoto koomoy fuu deydey kuufe muudum.» —Matta 16.27

«To Bii-ned'fo wari nder teddungal muudum bee malaa'ika'en muudum fuu, o joodoto dow leeso laamu maako.» —Matta 25.31

«Asama e lesdi njinnan, am-
maa bolle am njinnataa sam.»

—Luka 21.33

Ngam walaa annabaaku iw-
ngu haa muuyo ned'fo. Ammaa
Ruuhu Ceniingu nasti hakkiilo
annabo'en haa be mbolwi ko Al-
lah wi'i be.

—2 Piyer 1.21

Ko winda nder defte man fuu,
dum laati bee wahayu Allah.
Dum wallan anndingo goonga,
e wangingo boofi, e wo'itingo
aybeeji, e ekkitingo ko fottani
Allah.

—2 Timote 3.16

Wolde ma woni pittirla ngam
paland'e am, nde jayngol dow
laawol am.

—Jabuura 119.105

... «Ya Baabiraawo amin mo
asama, a Ceniifo, wad koomoy
fuu teddina innde ma. Wangi-
nan min laamu ma. Muuyo ma
laato naa haa asama tan, ammaa
haa caka amin nder duniyaaru
boo. Hokku min nyaamdu dey-
dey haaje amin hande. Yaafana
min aybeeji amin, bana no minin
boo min njaaforanto wad'be min
aybe. Aynu min ngam taa Say-
daanu esta min, min acca nud-
dinki, ammaa wurtin min ju-
ngo Saydaanu. Ngam an mari
laamu e baawde e teddungal,
haa foroy. Aamiina!»

—Matta 6.9-13

Published in numerous languages by World Missionary Press as God supplies funds in answer to prayer. Other booklets are also available. If you would like more copies for careful distribution, please write in English to:

World Missionary Press, Inc.
P.O. Box 120
New Paris, Indiana 46553-0120 USA

Nigeria
~~North~~ East Central
Gongola Yola.

225 Fulfulde (Cameroun)

6/94

GM

FUB